

WILHELM BERG

En middag hos Viktor Rydberg

En dag på hösten 1883 kom fru Susen Rydberg upp i mitt hem och frågade om Karl Warburg framfört en bjudning att söndagen därefter intaga middag hos dem. Nej, det hade han icke gjort! - Ja, det var just det jag fruktade, och därför har jag nu kommit själv för att ställa saken till rätta. Viktor önskar nämligen sammanföra er med en framstående främling, och ni måste sålunda komma. Jag tackade naturligtvis med största nöje, och på utsatt tid vandrade jag uppåt Östra Hamngatan till hörnet av denna och Klädpressaregatan. där Rydberg bor i fjärde våningen av sin svärfars hus.

Väl inkommen föreställdes jag för Förenta staternas minister, mr *Thomas*, en medelålders satt man med ett i hög grad jovialiskt och angenämt yttre och ett uttrycksfullt ansikte inramat i stort helskägg. Vidare var där lektor *Ernst Carlson*, son av f. d. statsrådet, historieskrivaren F. F. Carlson, en ung man av som jag tror rätt mycken begåvning och ännu större självförtroende, så Karl Warburg, S. A. Hedlund och en ung dam som vistas hos Rydbergs.

Vi fördes snart in i matsalen, där glam och skämt snart växlade med tankedigra samtal.

Rydbergs hem är komfortabelt och prydligt som ett dockskåp. I matsalen prydas väggarna av pennteckningar av Jenny Nyström, en medaljong i gips av Lars Johan Hierta, fotografiporätt av Borchsenius och Schandorf samt ett porätt i gravyr av överbibliotekarien Klemming. Det senare överlämnades av denne personligen en dag klockan 4 på

morgonen, vid ett tillfälle då R. med fru var i Stockholm. De hade kommit sent hem på aftonen och väcktes vid nämnda tid av ett våldsamt ringande på tamburklockan. Som ingen annan i hotellet vaknade, måste Rydberg upp och ut i nattrocken, då han fann den gamle Klemming, som helt lugnt satt sig ned i trappan och väntade; för honom är föga skillnad på natt och dag.

Rydbergs arbetsrum, själva hörnrummet, med utsikt över hela Östra Hamngatan, vars avlägsnaste parti begränsas av de gröna lövmassorna i Nya Alléen och Kungsparken, är på samma gång bibliotek, arbetsrum och salong. Vid fönstret åt Östra Hamngatan (öster) befinner sig det stora skrivbordet, som är fullsatt med bladväxter och i övrigt prydes av en figur i lera av Hasselberg, en liten bronsbyst av kejsar Augustus samt en avgjutning i brons av Milesiska Venus. I ena hörnet av rummet befinner sig en byst i gips av S. A. Hedlund, helt nära en i götisk stil rikt snidad läspult av ek, på vilken befinner sig ett exemplar av Faust i praktband, allt en gåva av S. A. Hedlund.

I övrigt upptages rummet av ett par soffor, bokhyllor kring väggarna, och på borden ligga nyutkomna arbeten. Anmärkas kan att man aldrig finner lösa papper kringströdda på Rydbergs skrivbord, så framt man ej överraskar honom, ej heller ser man till hans egna arbeten.

Allmänheten hade särdeles till en början mycket att göra med hans giftermål. Man kunde ej fatta att Rydberg kunnat gifta sig av en oegennyttig böjelse, utan av önskan att bliva försörjd, och allt emellanåt spreds det ut rykten att förhållandet mellan man och hustru ej skulle vara det bästa. Allt är helt och hållet lögn. Det är för mig kärt att kunna intyga det hjärtliga förhållandet mellan honom och henne; hon ser upp till sin Viktor med den mest gränslösa beundran

och hängivenhet. och det enda man skulle kunna med fog anmärka är, att hon alldeles skämmer bort honom genom att behandla honom som en öm mor sitt enda barn, och han å sin sida är mot henne själva artigheten och hjärtligheten. Att han skulle fått pengar med henne är fullkomligt oriktigt. Visserligen är det sant att Rydberg, som flera år, eller allt sedan han började med sitt stora arbete över de germaniska myterna, icke förtjänt mer än vad han fick för diktsamlingen, 6000 kronor, och att han således måste låna av svärfadern, men jag har anledning tro att dessa lån icke äro angenäma, ehuru "Susen" är den medlande länken, och hur väl och grannlaga hon än sörjer för att han icke skall sakna något.

Rydberg har åtskilliga små egenheter. En tid gästade han ofta och gärna Lorensberg, men så upphörde han, kanhända emedan han besvärades av allt för många vänner. Regelbundet en och stundom två gånger i veckan kom därefter under flera år hela vintern igenom, mellan 5 och 6 på eftermiddagen en man till Stigbergslidens värdshus, det uppe på åsen belägna Henriksberg, vars utsikt över Göteborg och rivieret är så bekant och omtalad. Ingen kände honom, men han begärde alltid rummet en trappa upp, det just med utsikten över staden och älven. Därefter sporde han vad man hade att bjuda på, och valde så ostron eller fågel eller dylikt med champagne samt begärde skrivdon, och så stängdes omsorgsfullt dörren i lås. Betjäningen undrade vem det kunde vara och spionerade på honom genom nyckelhålet. Sedan han ätit brukade han till en början gå av och an på golvet, men slutligen började han skriva. Först nu (1884) hava de fått reda på vem mannen är: Viktor Rydberg.

[Ur ett memoar-manuskript, tillhörigt Göteborgs universitetsbibliotek]